

AVGVSTINI  
BARBOŒ,

I.V.D. LVSITANI,  
PROTONOTARIJ APOSTOLICI,

OLIM S. CONGREGATIONIS INDICIS CONSVLTORIS,  
& insignis Ecclesie Vimaransis Thesaurarij maioris,

NVNC. VERO EPISCOPI VGENTINI, ET A CONSILIIJ  
D. PHILIPPI IV. Hispaniarum Regis Catholici,

COLLECTANEA DOCTORVM,

TAM VETERVM QVAM REGENTIORVM

IN IVS PONTIFICIVM VNIVERSVM.

TOMVS QVARTVS.

QVINQVE LIBRI SEXTI DECRETALIVM, CLEMENTINÆ  
item, & Extrauagantes tum viginti IOANNIS PAPÆ XXII.  
tum etiam communes

*Præfixi sunt INDICES, Auctorum, Librorum, Titulorum, & Capitulorum; nec non  
Capitulorum, & Legum incidenter discussarum, percommodi.*

*Vltima editio ab ipsomet Auctore aucta, recognita & à mendis expurgata.*



LVGDVNI.

Sumpt. PHIL. BORDE, LAVR. ARNAVD, & PETRI BORDE.

M. DC. LXIX.

CVM PRIVILEGIO REGIS.





SANCTISSIMO  
AC BEATISSIMO PATRI  
VRBANO VIII.  
PONT. OPT. MAX.  
AVGVSTINVS BARBOSA  
LVSITANVS.

**D** OCTORVM Collectanea in ius vniuersum, quæ in XII. Tomos tanquam in totidem riuulos, diuine horas effundere anno sæculari proximo sub felicissimis tuis, BEATISSIME PATER, auspiciis cœperam, cursum intermittere, aut diuertere, Te annuente, mouente, & approbante, non poterant, quin à te inciperent, atque in te tandem desinerent. Si namque riuuli ad vniuersum suum salem vnde saporem, soporemque inueniant, dilabuntur, diésque ad solem vnde calorem, & colorem duxerant, reuocantur. Ita mearum ego lucubrationum horas ad te luminum & aquarum fontem iure optimo dirigo. Quis enim Christiani te mundi salem & solem, quis oculum, & Oceanum non suspiciat,



# COLLECTANEA DOCTORVM

Tam veterum, quàm recentiorum, qui super singulos Textus,  
& Glossas Libri VI. Decretalium ex professo,  
vel incidenter scripserunt.

## IN PROEMIUM LIBRI VI. DECRETALIVM.

### S Y M M A R I V M.

- 1 Sextus Liber Decretalium à quibus compilatus, ostenditur.
- 2 Bonifacius VIII. fuit natione Romanus, patria Anagninus, familia Caietanus.
- 3 Papa quare Episcopum se nominet, remissive.
- 4 Seruum seruorum Dei cur Papa se dicat, & quis se ita inceperit nominari, remissive.
- 5 Papa appellat Episcopos fratres, alios vero filios.
- 6 Privilegia scholasticis omnibus concessa competunt etiam Grammaticis.
- 7 Salutandi vsus antiquissimus est.
- 8 Compilatores Saceri unde originem traxerint, remissive.
- 9 Presumptio bona oritur ex bona nomine.
- 10 Papa cum ad summum Apostolatus apicem euehitur, quare nunciet nomen.
- 11 Electus & confirmatus ante consecrationem dicitur Episcopus, & Abbas electus dicitur Abbas ante benedictionem.
- 12 Ordines sunt novem, & est contra Theologos, qui dicunt esse septem.
- 13 Papa nullus est maior.
- 14 De iudicio non est curandum.
- 15 Studiosus licet scholae non frequentet, sed dami repetendo studiat, paudet privilegia scholarium.
- 16 Sacramentalia quibus venialia remittuntur, quae sunt remissive.
- 17 Vicecancelarius quis sit.
- 18 Rubrica allegari possunt ad decisionem causarum, si orationem perfectam continent.
- 19 Argumentum à rubrica est optimum, & validum.
- 20 Numerus septemarius est perfectus, & plura de eo, remissive.
- 21 Infancia durat vsque ad septimum annum.
- 22 Pueritia incipit à septennio, & durat vsque ad pubertatem.
- 23 Senectus dicitur ab anno 50. perfectio vsque ad 70.



Ubi post compilationem factam à Gregorio IX. diuersae Summarum Pontificum constitutiones editae à tempore dicti Gregorij, vsque ad Bonifac. VIII. extra volumina vagarentur, idcirco Bonifacius, Collect. Tom. IV.

facius ipse per Gaulemum Archiepiscopum Eburnesi, & Berengium Episcopum Britrensi, magistrum Richardum de Senis S. R. E. Vicecancelatum fecit illas redigi in unum volumen, quas conuulsi in faciem in iudiciis, & scholis fore utiles, aliquas addidit etiam de suis, reliquis vero, quas superfluas existimauit, omnino reiecit, praecipiens vt in iudiciis & scholis omnibus his Decretalibus vterentur.

*Bonifacius.* ] Papa VII. natione Germanicus, patria Anagninus, familia Caietanus, anno 1294. Pontifex Maximus, creatus est. Compilatio ista fuit facta anno Domini 1300. Platina in vita ipsius Bonifacij, & Fr. Iacob. Philip. Eremitan. in sua Chronologia.

*Episcopus.* ] Quare Papa Episcopum se nominet dixi in collectan. ad proem. Decretal. à num. 7. cum sequentibus, & in tractat. de iure Eccles. lib. 1. cap. 2. num. 10.

*Seruum seruorum Dei.* ] Quid causa cur Pontifex Max. se dicat seruum seruorum Dei, & quis se ita inceperit nominari, dixi pariter ad d. proem. Decretalium, n. 13. cum multis seqq. & d. tract. de iure Eccles. lib. 1. c. 2. à n. 29.

*Dilectis filiis.* ] Multis iam retro saeculis inoleuit vsus ille, vt S. D. Papa cum Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, & Cardinalibus scribis, fratres appellet tanquam in officio coadiutores; cum autem aliis, filios: & quidem optima ratione, vt quemadmodum, inquit Rebuff. ad formam mandati, verbo, dilectis filiis, Deus Opt. Max. pater est, & creator omnium, ita eius in terris Vicarij filij sumus, cura & honore, quia etiam omnium gerit, vt ostendit Bonifac. ad proem. Clemens. col. 1. not. 4. atque huc scribendi forma nisi seruata fuerit, praesumitur receptum falsum, cap. quoniam graui, de crimine falsi, Alciat. in li. inter claras, & de summa Trinit. Flamin. Patil. de resignat. benef. tom. 2. lib. 8. p. 7. n. 104.

*Privilegia scholaribus.* ] Notatur ad hoc quod privilegia scholasticis omnibus concessa, competunt etiam Grammaticis, & literarum studiosis, vt per Rebuff. de privileg. scholast. privil. ult.

*Salutem.* Vltus iste salutandi non modo Christianis iam diu receptus est, vt constat ad Philip. cap. ult. 1. Thessal. cap. ult. 2. cap. ult. & alibi, verum etiam Ethnicis ipsis, qui etiam post nomina illam adhibebant, licet interdum illi omittentur, praesertim Reges, quasi per